

Bekir Topaloğlu, Prof.Dr.

1932'de (nüfus kaydına göre 1936) Trabzon Ofta doğdu. İlk öğrenimini burada tamamladıktan sonra İstanbul İmam-Hatip Okulu'ndan (1959) ve İstanbul Yüksek İslam Enstitüsü'nden (1963) mezun oldu. Bir süre İstanbul İmam-Hatip Okulu'nda öğretmenlik yaptı. Mezun olduğu enstitüde kelim asistanı oldu (1971). Enstitülerin İlahiyat Fakültesi'ne dönüştürülmesinden sonra 1983 yılında doktor, 1986'da doçent, 1988'de İslam felsefesi ve 1993'te kelim alanında profesör unvanını aldı. Emekliye ayrıldığı 2002 yılından sonra da TDV İslam Ansiklopedisi'ndeki görevini ve ilmi çalışmalarını sürdüren Bekir Topaloğlu 10 Mart 2016 tarihinde vefat etti.

Türkiye Diyanet Vakfı Yayınları

Yayın No. 792
İSAM Yayınları 24
Temel Kültür Dizisi 1
© Her hakkı mahfuzdur.

ALLAH İNANCI Bekir Topaloğlu

TDV İslam Araştırmaları Merkezi (İSAM)
tarafından yayına hazırlanmıştır.
İcadiye-Bağlarbaşı Cad. 38 Üsküdar/İstanbul
Tel. 0216. 474 08 50
www.isam.org.tr yayin@isam.org.tr

Bu kitap
Türkiye Diyanet Vakfı Müttevelli Heyeti'nin
28.12.2004 gün ve 1163 sayılı kararıyla basılmıştır.

Birinci Basım: Ekim 2006
Altıncı Basım: Ocak 2022
ISBN 978-605-7580-75-7

Basım, Yayın ve Dağıtım

TDV Yayın Matbaacılık ve Tic. İşl.
Ostim OSB Mahallesi, 1256 Cadde, No: 11
Yenimahalle/Ankara
Tel. 0312. 354 91 31 (pbx) Faks. 0312. 354 91 32
bilgi@tdv.com.tr
Sertifika No. 48058

Topaloğlu, Bekir

Allah inancı / Bekir Topaloğlu. – 6. bs. – İstanbul ; Ankara : İslam
Araştırmaları Merkezi (İSAM) ; Türkiye Diyanet Vakfı, 2022.

199 s. ; 19,5 cm. – (Türkiye Diyanet Vakfı Yayınları ; 792. İSAM Yayınları ; 24.
Temel Kültür Dizisi ; 1)

Dizin ve kaynakça var.

ISBN 978-605-7580-75-7

İçindekiler

Kısaltmalar • 9

Önsöz • 11

Giriş • 15

Çeşitli Dinlerde Allah İnancı • 18

Eski Türkler’de • 22

Eski Araplar’da • 24

Birinci Bölüm

ALLAH’IN VARLIĞI

I. İnkâr Problemi • 29

İnkârcı Akımlar • 31

II. Allah’ın Varlığını İspatlayan Deliller • 35

a. Yaratılmışlık Delili • 39

b. Nizam Delili • 40

c. Fıtrat Delili • 42

d. Tasavvuf Yöntemi • 44

Okuma Parçası: Dünyanın En Büyük

Laboratuvarı • 45

Hayat Nedir? • 48

İkinci Bölüm

ALLAH'IN BİRLİĞİ

- I. Tevhit İnancı • 57
- II. Tevhidin Çeşitleri • 64
 - 1. İmanda Tevhit • 64
 - a. Allah'ın Zatında Tevhit • 64
 - b. Allah'ın Sıfatlarında Tevhit • 66
 - c. Allah'ın Fiillerinde Tevhit • 67
 - 2. İbadette Tevhit • 67
- III. Şirk ve Çeşitleri • 68
 - 1. Büyük Şirk • 75
 - 2. Yaratıklara Aşırı Hürmet • 76
 - a. Şahıslara Hürmet • 76
 - b. Tabiatı Yüceltme • 78
 - 3. Gaybın Bilinmesi • 79
 - 4. Günahsızlık – Şefaât • 81
 - 5. Riya ve Menfaat • 82

Üçüncü Bölüm

ALLAH'IN İSİMLERİ

- Konunun Önemi • 87
- I. İsimlerin Sayısı • 93
- II. Tasnifi • 96
 - 1. Zatî İsimler • 97
 - 2. Kâinatı İlgilendiren İsimler • 99
 - 3. İnsanı İlgilendiren İsimler • 100
 - İsm-i A'zam • 104
- III. Esmâ-i Hüsnâda Sevgi-Korku • 106
 - Esmâ-i Hüsnânın Kısa Açıklamaları • 110
 - Rahmân ve Rahîm İsimleri • 134

Dördüncü Bölüm

ALLAH'IN SIFATLARI

I. Problemin Ortaya Çıkışı • 143

II. Sıfatların Tasnifi • 150

1. Tenzihî Sıfatlar • 151

Haberî Sıfatlar • 154

2. Sübûtî Sıfatlar • 159

3. Fiilî Sıfatlar • 165

Kader • 165

Notlar • 173

Kaynakça • 179

Sözlük • 185

Önsöz

İnsan üzerine yapılan araştırmalar onun inançlı bir varlık olduğu noktasında birleşmektedir. Bu, evrenin en yetenekli ve en değerli parçasını oluşturan insanın selim yaratılışının temel bir özelliğidir. Çünkü o, bilinçli bir canlı olup dünü hatırlamakta, bugünü bilmekte ve gelecekte de yaşayacağına hükmetmektedir. İnsan kendisini diğer varlıklardan ayırmakta, etrafını saran tabiatı gözlemleyip işleyişini incelemekte ve iç içe sistemlerden oluşan bu harika düzen karşısında hayranlık duymaktadır. Kur’ân-ı Kerim’de “ilâhî emanet” olarak nitelendirilen insandaki bu özellik, yüksek seviyedeki bu düşünüş ve duyuş onu tabiat üstü bir varlığın, bir yaratıcı, düzenleyici ve yöneticinin mevcut olduğu sonucuna götürmektedir. Çünkü olağanüstü kuruluş ve işleyişine rağmen tabiatın kendisinde ne düşünme ne de hissetme kabiliyeti vardır. Bu iki yeteneğe sahip bulunan insan, bunlara, tabiatı aşan bir varlık sayesinde sahip olduğunu anlamakta gecikmeyecektir.

Allah, insan ve tabiat. Varlık kavramının bu üç unsurdan tabiatın insan hizmetine verildiği göz önünde bulundurulduğu takdirde üzerinde düşünülmesi gereken tek konu Allah-insan ilişkisinden ibaret kalır. Kur’an’da

insan türünün atası Âdem'in yaratılışından söz edilirken ilâhî bir ifade olarak "Ona ruhumdan üfledim" buyrulur. Bundan başka birçok âyette, insanın, ana rahminde oluşmaya başlamasından itibaren dünya hayatına veda ediş ânına kadar sürekli olarak Allah'ın irade, kudret ve inayetinin altında bulunduğu belirtilir. Yine bütün bir yeryüzüne ve orada yaşamış herkese Allah'ın vâris olacağı ve her insanın eninde sonunda O'nun huzuruna çıkarılacağı da (Meryem 19/40) Kur'an'ın etkin mesajlarından birini teşkil eder.

Allah-insan ilişkisinin amacı, insanın, olabildikçe fâni âlemde ve alabildiğine ebedî hayatta mutlu olmasıdır. Bunun sağlanabilmesi için insanın selim yaratılışını kirletmemesi, zihniyle Allah'ın varlığını benimserken gönlüyle de O'na yönelmesi gerekir. Kuldan gelecek samimi bir teşebbüsün Allah tarafından bin kabul ile karşılanacağından şüphe edilmemelidir. Ancak gerek zihnin onayı gerekse gönlün yönelişi hedefe ulaştırıcak şekilde olmalı, O'na ulaştıran yoldan sapmamalıdır.

İşte elinizdeki kitap önceki semavî dinlerde olduğu-veya sistem açısından olması gerektiği- gibi İslâm'da insanı dünya ve âhiret mutluluğuna erİştirecek Allah inancını konu edinmiştir. Zihni ve gönlü gerçeklere açık olan kimselere hitap eden eserde kâinatın yaratıcısının ve yöneticisinin varlığını ispatlamanın yöntemleri hakkında bilgi verildikten sonra O'nun birliği konu edinilmiştir. Çünkü insan denen saygın varlık Allah'tan başkasına boyun eğemez. Ardından duygu ve düşüncelerimizle yönelip dua edeceğimiz yüce varlığın bize lutuf ve inayetlerini gösteren, aynı zamanda O'nun bizi kabul ediş mertebelerini yansıtan isimleri anlatılmış, son olarak da diğer inanç ve düşünce sistemleri karşısında

İslâmiyet'in ulûhiyyet anlayışını belli bir sistem çerçevesinde dile getiren ilâhî sıfatlar bahsi işlenmiştir.

TDV İslâm Ansiklopedisi (DİA) için tarafımdan kaleme alınan “Allah” ve “Esmâ-i Hüsnâ” maddeleri genişletilerek hazırlanan bu kitabın değerli okuyuculara faydalı olacağını umuyorum.

Prof.Dr. Bekir Topaloğlu